

ЈАБУКИН СМОТАВАЦ (*Cydia pomonella*)

Јабукин смотавац спада у економски најзначајније штеточине јабуке и искључиво напада плод. Ларва се развија у плодовима изазивајући црвљивост и такви плодови су неупотребљиви. Поред јабуке, развија се још и у плодовима дуње, крушке, брескве... Последњих година претставља све већи проблем тако да штете могу бити и 90%.

Одрасли инсект је тамно смеђе боје, на крају предњих крила има црвенкасто-смеђу пегу.

Имаго је активан ноћу док је током дана сакривен испод лишћа и гранчица. У нашим условима јабукин смотавац има две до три генерације. Презимљава у кокону испод коре стабла, грана и гранчица, али и у складиштима. У пролеће прелази у фазу лутке, а први лептири се јављају крајем априла-почетком маја што се обично поклапа са цветањем јабуке. Женка јабукиног смотавца може да положи и до 100 јаја и то на плоду, листу или младару. Испиљене гусенице се убушују у плод јабуке обично на место где се плодови или лист и плод додирују, у близини петељке плода или чашице. Ове гусенице се хране испод епидермиса, док се ларва другог ступња убушује у месо плода правећи тунеле до семене кућице хранећи се семенком и остављајући за собом смеђи измет. Више ларви се може убушити у један плод. На крају свог развоја, гусеница излази из плода и помоћу свилене нити коју прави се спушта до земље. Испод коре стабла формира беличасти кокон. Након 10-20 дана, што зависи од температуре, појављује се лептир друге генерације. Због повољнијих температурних услова, развој друге генерације траје краће, тако да се већ половином августа образује лутка која и презими. Изузетно, када су топле године развије се и трећа генерација.

Симптоми

Оштећења од јабукиног смотавца се виде искључиво на плодовима. Место на плоду где се ларва убушила налази се запрљаност од измета браон боје. Ови отвори претстављају улазна врата за инфекције разним фитопатогеним гљивама. Плодови немају никакву употребну вредност, а уколико је поједено семе, превремено и опадају.

Сузбијање

У циљу сузбијања јабукиног смотавца неопходно је спроводити све расположиве агротехничке, механичке, биолошке и хемијске мере. У механичке мере заштите спада уклањање црвљивих плодова у току летњег проређивања плодова јабуке. На мањим парцелама могуће је праћење бројности постављањем феромонских клопки. У биолошке мере сузбијања смотавца спада примена препарата на бази живих организама који паразитирају ларве смотавца. За сузбијање смотавца хемијским препаратима код нас је регистрован велики број инсектицида за ту намену. Активне материје *piriproksifen* и *hlorantraniliprol* се користе на почетку полагања јаја, док инсектициди са активном материјом *indoksakarb* имају овицидно-ларвицидно дејство и користи се на почетку пиљења гусеница. Препарате на бази активне материје *cipermetrin*, *deltametrin*, *acetamiprid*, *lambda-cihalotrin*...користити 5-7 дана након максималног броја уловљених лептира на феромонским клопкама или на почетку пиљења гусеница. Инсектициде на бази *hlorpirifosa* треба примењивати у време максималног лета имага или пре почетка убушивања гусеница у плодове.

Слађана Рилак, дипл.инж.

ПССС Крушевац